

PAPER DETAILS

TITLE: Ekonomi Alanında Rekabet Gücü ve Uygulamalarını Konu Alan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

AUTHORS: Gülhan Duran

PAGES: 393-411

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2961250>

Ekonomi Alanında Rekabet Gücü ve Uygulamalarını Konu Alan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

(Araştırma Makalesi)

Bibliometric Analysis of Studies on Competitiveness and Applications in the Field of Economics

Doi:10.29023/alanyaakademik.1253274

Gülhan DURAN¹

¹ Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Hikmet Tolunay MYO, Dış Ticaret Bölümü, gulhanduran15@hotmail.com,
Orcid No:0000-0002-5924-7724

ÖZET

Anahtar Kelimeler:
Bibliyometrik Analiz,
Web of Science,
VOSviewer, Rekabet
Gücü

Makale geliş tarihi:
19.02.2023

Kabul tarihi:
27.07.2023

Araştırma, "Ekonomi" alanında önde gelen uluslararası dergilerde "Rekabet Gücü" ve uygulamalarını konu alan çalışmaların ağ analizleriyle birlikte bibliyometrik yöntemler kullanılarak akademik yazına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, Şubat 2023'te 1980-2023 yılları arasında "Web of Science (WoS)" veri tabanında "Ekonomi" kategorisindeki dergilerde yayınlanan 16.847 çalışma tespit edilerek analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre çalışmalar ve atıf sayıları 2017 yılında maksimum seviyede arttığını, "Elsevier" bu alanda öncü bir dergi olduğunu, "Huang, M.X." en çok çalışma yapan ve "Huggins, Robert" en çok atıf alan yazar olduğunu, çalışmaların en çok "Makale" alanında değerlendirildiği, yazım dili olarak "İngilizce" kullanıldığı, ortak yazarlı çalışmaların fazla olduğu, büyük çoğunluğunun çoklu disiplinler arasında değerlendirildiğini göstermektedir. En önemli bulgulardan bir diğeri ise, yayın yapılan ülke (İspanya) ile en çok atıf alan (ABD) çalışma ülkelerinin aynı olmadığı görülmektedir. Son olarak çalışma alanı ve en çok alıntı yapılan çalışmalar alanında Porter, Gereffi ve Martin olduğu tespit edilmiştir.

ABSTRACT

Keywords:
Bibliometric Analysis,
Web of Science,
VOSviewer,
Competitiveness

The research aims to contribute to the academic literature by using bibliometric methods together with the network analysis of the studies on "Competitiveness" and its applications in leading international journals in the field of "Economics". In line with this goal, 16,847 studies published in the journals in the "Economics" category in the "Web of Science (WoS)" database between 1980 and 2023 were identified and analyzed in February 2023. According to the results of the research, it shows that the number of studies and citations increased at the maximum level in 2017, "Elsevier" is a leading journal in this field, "Huang, M.X." is the author who does the most work and "Huggins, Robert" is the author who receives the most citations, the studies are evaluated most in the field of "Article", "English" is used as the writing language, there are more co-authored studies, the vast majority of them are evaluated between multiple disciplines. Another of the most important findings is that the country of publication (Spain) and the most cited (USA) study countries are not the same. Finally, it was determined that Porter, Gereffi and Martin were in the field of study and the most cited studies.

1. GİRİŞ

Rekabet kavramı, iktisadi faaliyetlerin sürdürülebilmesinde stratejik bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Firmalar düzeyinde kavram, bir firmanın veya kuruluşun faaliyetlerinin başka bir aktör tarafından engellenmediği, aksine ideal ortamın oluşturulduğu ve yürütüldüğü ortamı ifade etmektedir (Çiftçi, 2004, s. 34). Araştırmacılar tarafından rekabet kavramı; adil koşullar altında birçok firma ve birçok alıcının, belirli kurallar çerçevesinde hedeflenen koşula ulaşabilmek için yapılan mücadele olarak değerlendirilmektedir (Colander, 2003, s. 241). Araştırmacılar ve yıllar itibariyle farklı anlamlar taşıyan rekabet kavramı, 1960'lı yıllara kadar üretime bağlı olarak belirlendiği için üreticiler ana merkez konumunda olurken 1970'li yıllardaki durum, maliyet üstünlüğüne dayanan bir üretim anlayışı ile yola devam etmiştir (Taşkın ve Adalı, 2003, s. 87). Artan teknoloji olanakları, ucuz emek girdileri ve seri üretime dayanan otomasyon ağı düşük maliyetli çıktılara olanak sağlamış ve firmaların rekabet gücü avantajlı bir konuma erişmiştir. 1980'li yılların başında bu durumu avantaja çeviren Japonya ve Amerikalı şirketler ivme kazanmıştır (Bahar ve Kozak, 2005, s. 53). 1980'li yıllara kadar piyasalar genişlemiş ve yabancı rakiplerin uluslararası ticaretten daha fazla yararlanmak için rekabet gücünü belirleyen faktörlerin değişmesine neden olmuş ve bu durum ürün ve piyasa genişlemesine dayalı rekabet olarak tanımlanmıştır (Türkkan, 2001, s. 85). 1980'li yıllarda piyasalara hâkim düşünce "Toplam Kalite" olurken firmalarda rekabetinde kaliteyi ön planda tutmuştur. Aynı zamanda "Hız" 1990'lı yıllarda önem kazanmaya başlamış ve 2000'li yıllardaki değer yaratma terimi ile hizmetler sektörü firmaların rekabet gücü açısından atar damar olarak nitelendirilmiştir (Sabır, 2007, s. 52). Rekabet kavramının zaman içinde değişime uğramasının en önemli etkeni teknolojinin gelişmesi olarak belirtilmiştir. Firmalarca uygun teknoloji kullanılarak yüksek kaliteli ürünler üretebilmek ve süreçlerin kısaltılarak entegre hizmetlerin sunulabildiği gelişmiş bir ağ yapısı hâkim olmuştur (Tekin, 2006, s. 88). Rekabetin en etkili olduğu sektör hizmet alanında olması göz ardı edilememekle birlikte bankacılık, finans, turizm, eğitim, sağlık ve lojistik gibi hizmet alanlarında küreselleşmenin kazandırdığı etkileri görmek mümkündür (Bishop ve Walker, 1999, s. 11). Dünya pazarlarında rekabet kavramının doğuşu beraberinde rekabet gücü kavramına da önem kazandırmıştır (Düzgün, 2007, s. 422). Rekabet gücünün ülkelere sağladığı getiriler arasında; verimlilik, uluslararası ekonomik performans artışı, yüksek yaşam standartları ve ekonominin esneklik kazanması sayılabilir (Waheeduzzaman ve Ryans, 1996, s. 12-14). İlgili literatür incelendiğinde, Rekabet Gücü ve uygulamalarına yönelik bibliyometrik çalışmaların sınırlı sayıda olduğu gözlenmektedir. Örneğin, mevcut çalışmaların Uluslararası Rekabetçilik (Olczyk, 2016; Capobianco-Uriarte, vd., 2019; Tutar vd., 2022), Uluslararası Vergi Rekabetçiliği (Mazurenko ve Tiutiunyk, 2021) gibi konularda yapıldığı görülmektedir.

Bu çalışmada, "Rekabet Gücü" konusunda yapılan çalışmalara genel bir bakış açısı sağlanmak istenmiş; ekonomi özelinde "Rekabet Gücü" özelinde geniş kapsamlı değerlendirmede bulunmaya çalışılmaktadır. Bununla birlikte, mevcut çalışmalar çoğunlukla "Competitiveness (Rekabet Gücü)", "Innovation (İnovasyon)", "Economic Growth (Ekonomik Büyüme)", "Productivity (Verimlilik)", "European Union (Avrupa Birliği)", "Globalization (Küreselleşme)", "China (Çin)", "Efficiency (Verimlilik)", "Development (Gelişme)" ve "Management (Yönetim)" anahtar kelimelerinde yoğunlaşmıştır. Uluslararası literatürde bu anahtar kelimeleri birlikte kullanan çalışmaya rastlanmamış olup ekonomi alanında bu kapsamda "Rekabet Gücü" ve uygulamalarını konu alan bibliyometrik çalışma ise rastlanılmamıştır. Bu yönüyle bu çalışmanın bu alandaki bilgi birikimine katkı sağlayacağı ve uygulayıcılar ile gelecekteki araştırmacılara yol gösterici nitelikte öncü bir çalışma olacağı düşünülmektedir. Tüm sektörlerde olduğu gibi "Rekabet Gücü" kavramı ekonominin geçtiği heralanda kullanımı giderek yaygınlık kazanmakta ve bu alanda yapılan çalışmalara ihtiyaç duyulmakta ve bu durumun çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı ekonomi alanında en önde gelen uluslararası dergilerde "Rekabet Gücü" ve uygulamalarını konu alan makalelerin bibliyometrik verilerle incelenmesi ve ağ analizleriyle ilişkilerin ortaya çıkarılması olarak ifade edilmektedir. Bu amaç doğrultusunda, uluslararası platformda önde gelen ve yaygın olarak bilinen veri tabanlarından biri olan "Web of Science (WoS)" veri tabanı kullanılarak Şubat 2023'te belli kısıtlamalar dâhilinde toplam 16847 çalışmaya ulaşılmış, analizlerde bu çalışmaların betimsel istatistikleri kullanılmış ve devamında ağ analizleriyle ilişkiler ortaya çıkartılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kavramsal açıdan ele alınan "Rekabet" kelimesi sözlük anlamı olarak; aynı amaca yönelik kimseler arasında yaşanan yarış, yarışma ve çekişme şeklinde ifade edilmektedir (Türk Dil Kurumu, 1988, s. 1219). Literatürde, iktisadi anlamda rekabet; faal ve üretken işleyişin sürekliliğinin sağlandığı "Süreç" olarak ifade edilmektedir. Ele alınan bu süreç, iktisadi etkililiğinin var olduğu bir ortam yapısını işaret ederek "Tam Rekabet Piyasası" olarak bilinmektedir (Mankiw, 2011, s. 256). Piyasanın yapısı ise birden çok alıcı ve satıcının yer aldığı, piyasadaki tüm bilginin herkes tarafından bilindiği bir yapıya işaret etmektedir (Krugman vd., 2010, s. 198). Belirlenen sınırlılıklar ve gün geçtikçe artan küreselleşme eğilimleri, firmaların hızlı sermaye hareketliliğine ihtiyaç duyması, ticari düzenlemelerdeki değişikliklere uyum sağlaması ve ürün hayat eğrilerinde meydana gelen kısalmalarla karşı karşıya kalmaları açısından dinamik bir yapı kazanmaktadır (Tongzon, 2008, s. 68). Dolayısıyla firmalar zor rekabet koşulları ile karşı karşıya kalmaktadır (Tağraf, 2002, s. 36). Ülkelerin makro açıdan rekabet gücü, kıyaslamalara ve karşılaştırmalara dayansa da mikro açıdan firmasal düzeyde değerlendirmelere ve uluslararası piyasalarda

üstünlükleri karşılaştırma imkânı vermektedir (Çiftçi, 2004, s. 100). Rekabet gücü kavramı farklı bakış açıları ile iktisatçılar tarafından sıklıkla ele alınmış ve ilk olarak iş gücü verimliliği anlamında kullanılmıştır. Verimlilik olgusu ülkelerin uzun dönem büyümelerinde en büyük etken olarak görülmektedir (Kösekahyaoglu ve Özdamar, 2005, s. 77). Rekabet gücünde bir diğer önemli görülen unsur maliyet avantajı elde etmek yani ülkelerin yaklaşarak maliyet unsurundaki farklılıkların ortadan kalkması, aynı zamanda işgücü maliyetlerinde de önemli farklılıklar yaratmasıdır (Arda, 2008, s.5). Rekabet gücü, tek başına ele alınmamaktadır. Rakiplere göre değerlendirilerek mutlak değil nispi bir güç olarak ele almak gerekmektedir (President's Commission on Industrial Competitiveness, 1985, s. 5). Aynı zamanda literatürde rekabet gücü kavramı Porter'ın görüşleri ile değerlendirilmektedir. Rekabet gücü, ulusal ölçekte verimlilik ile eş anlamlı olduğu ifade edilmektedir (Reinert, 1994, s. 2). Porter'ın görüşlerinden yola çıkarak Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından her yıl rapor yayınlamaktadır. WEF'e göre rekabet gücü; "Ülkelerin refah seviyelerini ve yaşam standartlarını arttırabilmeleri için gerekli ekonomik güç..." olarak değerlendirilmektedir (Bakır, 2015, s. 5). Sonuç olarak rekabet kavramı ve rekabet gücü kavramları verimlilik artışı, karşılaştırma, kıyaslama, aktif dış ticaret ve ülke ilişkileri (uluslararası ilişkiler), hükümet politikaları ve firma yapıları olarak sektörel iş birliklerine dayanan piyasa mekanizmaları ile genel geçer bir sınırlılık oluşturulamadığı görülmektedir (Gökmenoğlu vd., 2012, s. 6-7).

3. BİBLİYOMETRİ KAVRAMI

Bibliyometri kavramını ilk olarak araştırmacı "E. Wyndham Hulme'nin", "İstatistiksel Bibliyografya" çalışması ile ele aldığı bilinmektedir (Pritchard, 1969, s. 347-348). Araştırmacılar literatürde 1890'lı yıllarda da kavramın ele alındığını belirterek belirli bir zaman dilimi belirtmemektedir (Sengupta, 1992, s. 75). Bazı çalışmalarda ilk olarak 1917 yılında Cole ve Eales tarafından 1550-1860 yılları arasında yapılan çalışmaların analiz edildiği görüşü hakimdir (Cole ve Eales, 1917, s. 579). Pritchard'ın 1969 yılında "İstatistiksel Bibliyografya veya Bibliyometri" çalışması ile "Bibliyometri" kavramını irdelerek araştırmacılara sunduğu görülmektedir (Pritchard, 1969, s. 347-348). Diğer çalışmalarda ise 1981 yılında Potter'ın ele almış olduğu her türlü yazarın yazılı iletişim dökümünü ele aldığı istatistiksel bir çalışma olduğu belirtilmiştir. 1983 yılında ise Machlup ve Mansfield'in literatür taraması ve istatistiksel çözümleme çalışmasına dikkat çekmektedir (Broadus, 1987, s. 374). Aynı zamanda ilgili alan yazın incelendiğinde bibliyometrinin çıkış noktası kadar kavram tanımlamasının da farklı olduğu görülmektedir. Broadus'a (1987) göre; bibliyometri "fiziksel olarak yayınlanan çalışmaların matematiksel dokümanlar ile ayrıştırılması" olarak tanımlamıştır. Kavram tanımlamaları 2000'li yıllarda ise ekonometrik ve istatistiki modeller olarak ele alındığı görülmektedir. Grant vd.'ne göre (2000), "çeşitli birçok disiplinin daha önceden yayınlanan çalışmalarının gelecek de yapılacak çalışmalara literatür oluşturacak nitelikte kalıplaştırılarak analiz edilmesi" olarak nitelendirilmiştir (Cobo vd., 2011, Carvalho vd., 2013; Bonilla vd., 2015; Neely, 2005; Wagstaff ve Culyer, 2012; Chun ve Jian, 2012). Norton (2001), bibliyometri bilgi aktarım ölçüsü olarak değerlendirilmeli ve araştırmacıların sonuçları yararlı bir araç olarak değerlendirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Kavramsal olarak ele alınan bibliyometri kavramını kısaca belirtmek gerekirse; önceden sınırları çizilmiş bir disiplinin, alternatif yöntemlerle ele alınarak istatistiksel bir analiz çerçevesinde değerlendirilmesi olarak belirtilmektedir (Kartal, 2018, s. 177). Bu sayede bir disiplinin belirli bir zaman diliminde ele alınmış ve yaşanan değişimlerinin konu dağılımı ile bütünleşmesini görmede yardımcı olan önemli bir döküm aracı olarak nitelendirmek mümkündür (İnceoğlu, 2014, s. 34). Bu durumda verilerin elde edilmesi ve örneklem sınırlılıklarının da çizilmesi önemli görülmektedir. Bibliyometri çalışmaları hangi türde ve kategoride değerlendirildiği bu açıdan ele alındığında bilimsel bir ağ şeması oluşturduğu belirtilmektedir (Thelwall, 2008, s. 606). Bundan dolayı bibliyometri çalışmaları; yazar, çalışma türü, atf, kurumlar, organizasyonlar, aktarım dili, nitelendirilen bölge, ulusal ve uluslararası nitelikler, cinsiyet, aktarım sayfası, erişebilirlik, iş birliği yazar ve ülkeleri gibi birçok açıdan belirtilen sınırlılıklarla nicel (analitik) aktarım veya nitel (gözlem) aktarım olarak değerlendirilmektedir (Ding, 2011, s. 187). İçerik analizi olarak nitelendirilen yeni çalışmaların oluşması, farklı disiplinlerin hangi zaman diliminde ağırlıklı olarak ele alındığını ve ekonomik faaliyetler, kriz dönemleri, salgınlar, küresel ölçekte etkileşim vb. şok etkili politikalar döneminde ağırlıklı ortalamalarını belirlediği görülmektedir (Zupic ve Čater, 2015, s. 458). Bilimsel ve akademik yayınların çözümsel odaklı yaklaşımı tercihmesi ve gelecek dönemlerde faydalanılması açısından oluşturulan döküm ve içeriksel analizler bibliyometri alanında değerlendirilerek katkı sağladığı görülmektedir (Depren vd., 2018, s. 5). Aynı zamanda bibliyometri yöntemleri birçok alternatif analiz yöntemlerini de beraberinde getirmektedir. Nitel yaklaşıma göre anket, gözlem ve mülakat gibi tekniklere dayandırılan aktarımların yanında nicel yaklaşım olarak nitelendirilen yazılım programları ile aktarım söz konusudur (Zupic ve Čater, 2015, s. 430). Çalışmaların nicel ağırlıklı ele alındığı da literatür incelemesinde ağırlıklı olarak görülmektedir. Nicel açıdan değerlendirmelerin de kendi içerisinde kategorisel bir ayrıma gittiği görülmektedir. Köseoğlu vd.'ne (2015) göre iki tür nicel bibliyometrik yöntem olduğunu belirtmektedir. Bunlardan ilki çalışmanın portresi yani içerik analizini ölçmeye yönelik ölçütlerdir. Diğer ise iş birliği içerisinde değerlendirilen ortak atf, yazarlık ve anahtar kelimeler dizini yöntemidir. Benckendorff (2009) ve Benckendorff ve Zehrer (2013) ise değerlendirmelerin yazılım programları ile desteklenen teknikleri ayırarak belirtilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Değerlendirmelerin tekniksel ayrımını verimlilik ile değerlendiren ölçütler olarak hybrid ve h-index gibi ölçütlerle değerlendirilmesiyle yapıldığı belirtilmektedir (Hall, 2011, s. 21). İlişki tekniği olarak belirtilen yöntemler

sayesinde yazarlar, anahtar kelimeler, çalışma başlıkları, ortak atıf, ortak yazarlık vb. analizleri kapsamaktadır (Benckendorff ve Zehrer, 2013, s. 126). Analizlerin teknik olarak değerlendirildiği birçok yazılım programı da bulunmakta ve geliştirildiği de görülmektedir.

Çalışmanın ana temelinde yer alan “VOSviewer” programı, Nees Jan van Eck ve Ludo Waltman tarafından geliştirilmiştir. Program ağ, metinsel ve bibliyografik haritalarını oluşturulmasına yardımcı olan görselleştirme yazılımıdır. Program ücretsiz olarak açık erişimesunulan (www.neesjanvaneck.nl/vos/) bilimsel haritalama tekniği olarak değerlendirilmektedir. Van Eck ve Waltman (2010, s. 536), çok sayıda yazılım programının aksine VOSviewer'ın haritasal ve grafiksel gösterimde yer alan akademik yazın ve tüketicilerine özen gösterdiği belirtilmektedir. Verilerin büyüklüğü ve oluşturulan haritaların kapsamının genişliği oldukça kolay bir biçimde görselleştirilerek bilimsel alanda katkı sağladığı belirtilmektedir. Program temelinde; ortak yazarlık, atıf, birlikte oluşturma, bibliyografik eşleşme ve ortak atıf gibi, yazar, bölge, ülke, döküm, kurum ve anahtar kelime olarak dokümanları analiz etmektedir. Aynı zamanda Lens, Dimension, Web of Science, EndNote, Scopus, RIS ve RefWorks gibi veri tabanları ve referansyöneticisi programlarından elde edilen verilerden yararlanabilmektedir (Van Eck ve Waltman, 2022, s. 3). Söz konusu program son on yılda birçok disiplin araştırmalarında kullanılmış olduğu görülmektedir. Bunlar; mimarlık ve mühendislik (Bornmann ve Haunschild, 2016), sağlık ve sağlık yönetimi (Imani vd., 2019), iktisadi ve idari bilimler ile sosyal ve beşeri bilimler (Santosvd., 2018), filoloji ve güzel sanatlar (Onyancha, 2018; Ho ve Ho, 2015), fen bilimleri, eğitim ve matematik (Tomaszewski, 2020; Wang vd., 2017), spor bilimleri (Yamanaka vd., 2021), planlama ve tasarım (Zhao vd., 2019), ziraat ve su ürünleri ve orman (Trivedi, 2019), hukuk ve ilahiyat (Gurpur vd., 2021; Rusydiana vd., 2021), gibi bilimlerinden çok sayıda araştırmada kullanıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların ortak özellikleri ise yazar, kaynak, ülke, özet, anahtar kelime, ortak atıf, ortak yazarlık, atıf ağı olduğu anlaşılmıştır. Çalışmaların gün geçtikçe artması düşünüldüğünde VOSviewer programı hakkında kılavuz niteliğinde yayınlar da uluslararası ve ulusal düzeyde ele alındığı görülmektedir (Artsin, 2020; Orduña-Malea ve Costas, 2021; McAllister vd., 2022; Van Eck ve Waltman, 2022).

Çalışma VOSviewer kullanımı ile birlikte ilişki teknikleri kullanılarak ortak kelime, atıf, yazarlık ve bibliyografik eşleştirme gibi görsel analizleri ele almaktadır. Sırası ile ele alınan analizler şu şekilde parametrelendirilmektedir.

- ✓ Ortak Atıf: En az iki yayının aynı kaynaktan gelip gelmediğini atıf yapılan eserin temel alındığı haritalama işlemidir (Van Raan, 2004, s. 41). Temel amaç iki yayın eğer aynı çalışmadan alındıysa, bu yayınlar içerik bakımından birbirine yakın çalışmalar olarak değerlendirilen varsayımı içermektedir (Zupic ve Čater, 2015, s.431). Çalışmalar ve yazarlar açısından değerlendirilebileceği gibi (McCain, 1990; White ve Griffith, 1981; White ve McCain, 1998) yayın kuruluşları ve dergiler açısından da (McCain, 1991) değerlendirilebilir. Kuruluşlar ve dergileri bilimsel açıdan uyumlu ve aynı temelleri yansıtır yansıtmadığını temel almaktadır (Zupic ve Čater, 2015, s. 431).
- ✓ Ortak Yazarlık: En az iki çalışmada bir araya gelen yazarların durumunu ortaya çıkaran (Lu ve Wolfram, 2012: 1974) bilimsel açıdan iş birliği ilişkisini ve araştırmacıların uygunluğunu temel alan varsayım olarak değerlendirilmektedir (Zupic ve Čater, 2015, s.440).
- ✓ Anahtar Kelimeler: güncel araştırma alanlarını ve yöntemlerini ne sıklıkta kullanıldığını göstermektedir (Wang vd., 2019, s. 724). Görsel haritalama tekniğinde çizgilerin kalınlığı ile ifade edilerek ne sıklıkla kullanıldığını göstermektedir (Trotta ve Garengo, 2018, s. 114).

3.1. Rekabet Gücü Konusunda Bibliyometrik Çalışmalar

Ekonomi alanında bibliyometrik çalışmalar diğer alanlara göre çok fazla değildir. “Uluslararası Rekabetçilik” konusunda en etkili dergilerde yayınlanan makalelerin bibliyometriğini (Olczyk, 2016; Capobianco-Uriarte, vd., 2019; Tutar vd., 2022), inceleyen çalışmalar mevcuttur. Aynı zamanda ekonomi alanında belirli bir konuya odaklanan bibliyometrik çalışmalar da mevcuttur. Söz gelimi; Mazurenko ve Tiutiunyk, (2021) yaptıkları çalışmalarında “Uluslararası Vergi Rekabetçiliği” konusunda Web of Science veri tabanında indekslenen 4.598 yayın ve Scopus veri tabanında indekslenen 4.898 yayının bibliyometrik profilini değerlendirmişlerdir. Benzer şekilde aynı konu Tiebout (1956), Bradford ve Oates (1971) tarafından da ele alınmıştır. Uluslararası Rekabetçilik konusunda Olczyk (2016), son 70 yılda yayınlanan uluslararası rekabet gücü konulu çalışmaları WEB of Science web sitesinden, Scopus ve Google Scholar'dan elde ederek Histcite ve Vosviewer'da analiz çalışmasını gerçekleştirmiştir. Analizin sonuçları, uluslararası rekabetçilik çalışmalarının önemli ve popüler bir konu olduğunu; Krugman, Fagerber ve Balassa tarafından yapılan yayınlar, uluslararası rekabet edebilirlik kavramının geliştirilmesine en büyük katkıyı sağladığını belirtmiştir. American Economic Review, Economic Journal ve Journal of International Economics gibi genel bir ekonomik profile sahip dergiler, uluslararası rekabet gücü üzerine bilgi yayılımı açısından en önemli dergiler olduğunu tespit etmiştir. Capobianco-Uriarte vd., (2019), 1983-2017 yılları arasında Scopus veri tabanından uluslararası bağlamda rekabetçilik hakkında yayınlanan 2.293 belgenin bir incelemesini sunmaktadır. Vosviewer ve Scimat veri tabanından yararlanılan çalışmada, "Ulusal Rekabet Gücü", "Uluslararası Rekabet Gücü" ve "İhracat Rekabetçiliği" konularını araştırmaya dahil etmiştir.

Elde edilen sonuçlara göre; rekabetçi araştırmalarının yüksek üretim döneminde olduğunu göstermektedir. Dilek vd., (2020), 2000-2018 yılları arasında Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizini ele almıştır. “Rekabet Gücü ve Rekabet Avantajı” konularını ele alan çalışmalarında 253 yüksek lisans ve 74 doktora tezi çalışmasının 2010-2013 yılları arasında artış gösterdiğini ayrıca Gazi ve Dokuz Eylül Üniversitesinin başı çeken üniversiteler olduğunu belirtmiştir. Tutar vd., (2022), 1991-2021 yılları arasında küresel rekabet gücü alanındaki 426 dergide yayınlanan 613 adet “Küresel Rekabet Gücü” konulu makaleyi analiz etmiştir. Elde edilen bulguları ise çalışmaların ele alındığı dönem, ülke ve anahtar kelime olarak diğer çalışmalara göre farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

3.2. Yöntem

3.2.1. Veri tabanı ve dergi seçimi

Yöntem ve veri toplama aracı olarak bu çalışmada, uluslararası dergilerin yayınlamış olduğu veri tabanları baz alınmıştır. Temel amaç; “Ekonomi (Economics)” alanında yer alan “RekabetGücü (Competitiveness)” konulu yayınlanmış çalışmaları bibliyometrik olarak incelemektir. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak çalışmaların elde edileceği veri tabanına karar verilmesi gereklidir. Araştırmacılar arasında tercih edilen veri tabanları belirlenerek en fazla tercih edilen veri tabanı belirlenmiştir (Muhuri vd., 2019, s. 219). En etkili ve verim açısından kabul gören (Mulet-Forteza vd., 2019, s. 820) veri tabanı Web of Science (WoS) olduğu, veri tabanında 15.000’den fazla dergi ve 50 milyondan fazla çalışmanın yer alması tercih sebebini oluşturmuştur (Merigó vd., 2015, s. 2647). Çalışmada “Ekonomi (Economics)” kategorisinde 1.000’den fazla çalışmanın yer alması da WoS’u seçme nedeni olarak belirlenmesine yardımcı olmuştur. Ele alınan konuya daha geniş bir perspektiften bakabilmek amacıyla WoS veri tabanında herhangi bir endeks kısıtlaması yapılmamıştır. Ekonomi alanında “Rekabet Gücü” kapsamında yer alan uluslararası tüm yayınlar dahil edilerek oluşturulan veri setinde tek kısıt kategori alanında “Economics” endeksi olarak belirlenmiştir.

3.2.2. Veri toplama ve analiz

Bilimsel belgeler araştırmacılar tarafından kitaplar, derlemeler ve bildiriler vb. hakem değerlendirmesi ile yayınlanan “onaylı bilgi” kabul edilen çalışmalar olarak nitelendirilmektedir (Ramos-Rodríguez ve Ruiz-Navarro, 2004, s. 982). Bundan dolayı belge türü olarak yayınlanmış çalışmalar analize dahil edilmiştir. Çalışmada herhangi bir dil kısıtlamasına gidilmemiştir. WoS veri tabanında yer alan tüm çalışmalar dahil edilmiştir. Çalışmanın temelinde ekonomi alanında “Rekabet Gücü” kapsamında yayınlanan en fazla sayıda çalışmaya ulaşılarak yıllar içerisinde gelişimini değerlendirebilmektir. Bundan dolayı herhangi bir zaman kısıtlamasına da gidilmemiştir. Çalışmada sorgulama sürecinde “Title” olarak tercih edilmemiştir. Nitekim “Competitiveness” kelimesi tek başına bir terim olarak değil aynı zamanda bir konu olarak değerlendirildiği için “Topic” seçilerek sorgulama yapılmıştır. Sorgulama WoS editörleri tarafından uygun görülen “turnak işareti” içerisinde belirtilerek oluşturulmuştur. 12 Şubat 2023 tarihinde yapılan sorgulama sonucunda yayınlara erişim sağlanmıştır. Çalışmada “Competitiveness” anahtar kelimesiyle yapılan sorgulama sonucunda tüm kategorilerde 177.765 yayına ulaşılmıştır. Economics kategorisi seçilerek yayın sayısı 16.847 çalışmaya indirilmiştir. Çalışmada bibliyografik incelemeler için bir parametre oluşturulmuştur. İlk adım olarak yapılan yayınların sayısı ve toplam atıf sayıları dikkate alınarak veri seti sıralaması yapılmıştır. Yayın ve atıf sayılarının bibliyometrik göstergelere dahil edildiğini Frenken ve Hoekman (2014, s. 130) çalışmasında göstermektedir.

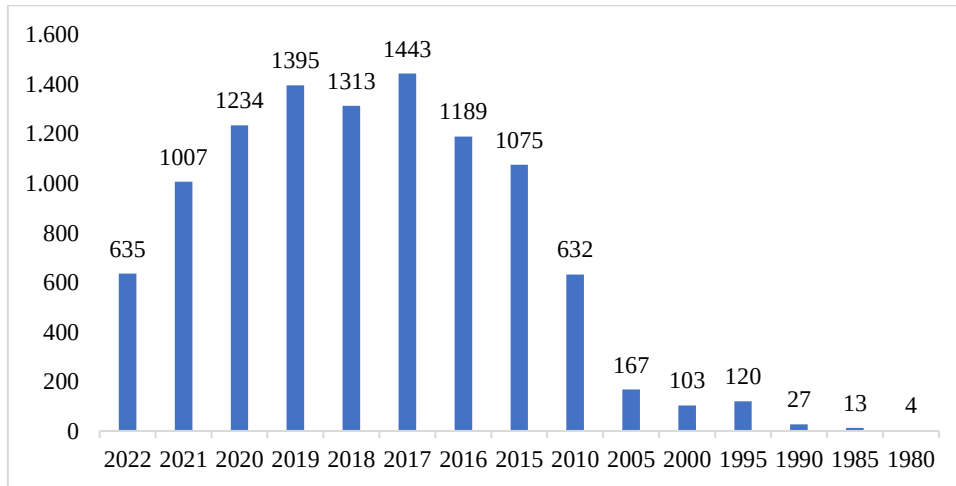
Yayın ve atıf sayılarını H-index’i ile değerlendirilmesi Seeber vd. (2019, s. 480) bibliyometrik çalışmalarda verimliliği artırdığını ve gerekli gösterge araçları arasında olduğunu belirtmektedir. Çalışmanın diğer parametreleri bibliyometri profillerini nitelendiren yayın yılları, yayıncı kuruluş, iş birliği, en çok tercih edilen anahtar kelimeler, akademik üretkenlik, atıf ağ yapısı, alan konu dağılımı ve tercih edilen yayın dili analizde yer almaktadır. En fazla atıf alan yazarlar ve yayınlanan çalışmalar WoS veri tabanından belirlenerek sıralaması yapılmış yıllık ortalama atıf sayısı belirtilmektedir. Burada temel amaç atıf alan yazar ve çalışmaların yıllar içerisinde değişimini ve çalışmaların analizlerinde önemli görülmesidir. Bununla birlikte, çalışmada değerlendirme tekniğine de yer verilmektedir. Bibliyometrik analizlerin görselleştirilmesinde Citespace (Chen, 2006), Gephi (Bastian vd., 2009) ve Visualization of Similarities (VOS) viewer (Van Eck ve Waltman, 2010) programları sıklıkla kullanılabilir. Çalışmada, Van Eck ile Waltman tarafından geliştirilen ücretsiz bir yazılım programı olan VOSviewer programı kullanılmıştır (Van Eck ve Waltman, 2010, s. 523). Görselleştirme ve haritalama teknikleri ortak yazar ağ analizi, ortak atıf ağ analizi, anahtar kelimelerin ortak kullanımı, iş birliği yapan ülke ve kurumların aktarılmasında yararlanılmıştır. Parametrelerin temel aşamaları için cevap aranan sorular aşağıdaki şekildedir:

- ✓ Yıllara göre çalışmaların dağılımı nasıldır?
- ✓ Çalışma Türlerine göre dağılım nasıldır?
- ✓ Yayımlandıkları dergilere göre çalışmaların dağılımı nasıldır?
- ✓ Dergilerin Atıf Konularına Göre Dağılımı?
- ✓ Dergilerin ortak atıf ağının yapısı nasıldır?
- ✓ Yazarların çalışmalarının dağılımı nasıldır?

- ✓ Yazarların ortak yazarlık ağ yapısı nasıldır?
- ✓ Anahtar kelimelerin ortak kullanım ağ yapısı nasıldır?
- ✓ Hangi ülkeler en fazla katkıyı sağlamaktadır?
- ✓ İş birliği yapan ülkelerin ağ yapısı nasıldır?
- ✓ Çalışmaların yayın dili?
- ✓ Çalışmaların araştırma alanları?
- ✓ Hangi kurumlar en fazla katkıyı sağlamaktadır?
- ✓ İş birliği yapan kurumların ağ yapısı nasıldır?
- ✓ En fazla atıf alan çalışmaların ağ yapısı nasıldır?

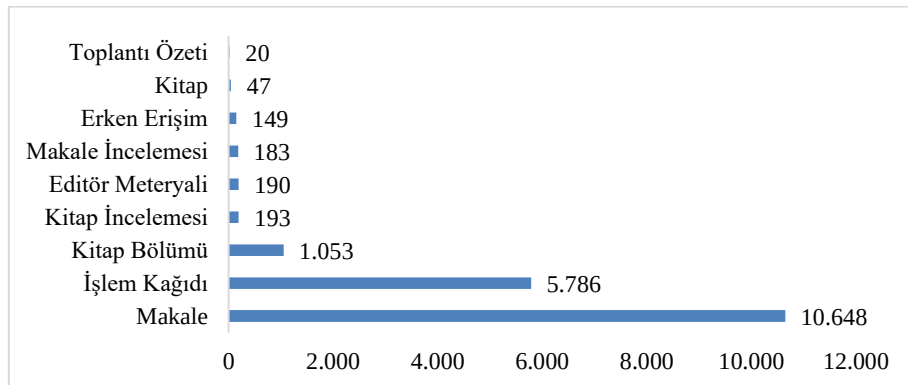
4. BULGULAR

Çalışmanın temel amacı uluslararası yazında “Rekabet Gücü” ve uygulamalarının yer aldığı çalışmaların bibliyometrik temada incelenmesidir. Parametreleri oluşturulan çalışmanın ilk olarak yıllar itibariyle yayınlanan dokümanlarının dağılımı Grafik 1’de yer almaktadır. Grafik 1’e göre, “Rekabet Gücü” uygulamalarıyla ilgili olarak ilk yayınlar 1980 yılında yapılmış olup bu yayınlar “Finlandiya Ekonomisi ve İtalya İhracat Pazarları Rekabetçilik Düzeyleri” üzerine yapılan çalışmalardan oluşmaktadır (Vines, 1980; Wide, 1980; Hasto, 1980; Cipolletta, 1980). 1995 yılında ani bir çıkış yakalamış ve 2000 yılından itibaren tüm dünyada tanınmaya ve uygulanmaya başlamasıyla birlikte bu alanda yapılan akademik yayınların sayısının arttığı gözlenmektedir. İncelenen çalışmaların 2017 yılında maksimum düzeyde bir artış gösterdiği görülmektedir. Grafik 1’de de görüldüğü gibi son yıllarda azalma eğilimi yaşanmıştır. Ekonomilerinde yaşanan kriz dönemleri de küresel çapta ekonomilerin etkilenmesi sebebiyle “Rekabet Gücü” alanında yayınların düşüş eğilimi yaşadığı düşünülmektedir. Özellikle son dönemde yaşanan 2019-2021 yıllarını kapsayan sağlık krizinde uluslararası ve akademik yayın dizininde etkileri gözlenebilmektedir.

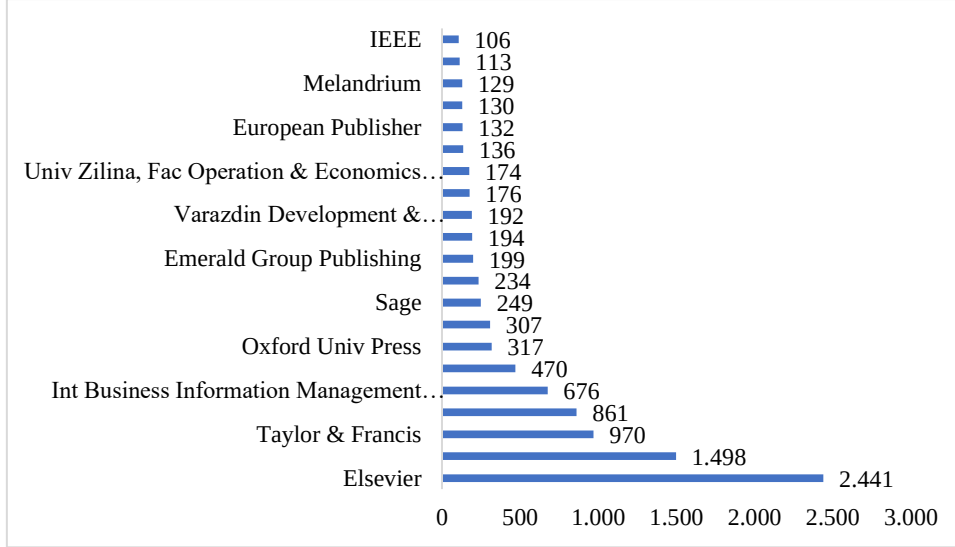
Grafik 1. Yıllara Göre Makale Sayısı

Çalışmada yer alan 16.847 dokümanın türleri itibari ile dağılımı Grafik 2’de yer almaktadır. “Rekabet Gücü” alanında çalışmalar en fazla 10.648 adet ile makale türünde olduğu tespit edilmiştir. Makaleleri takip eden 5.786 adet bildiri yayınları olurken, 1.053 adet kitap bölümü üçüncü sırada yer almaktadır. Çalışmaların diğer türleri de analize dahil edilmiştir. Ekonomi alanında yer alan Rekabet Gücü yazınları en kapsamlı şekilde ele alınması hedeflenmiştir.

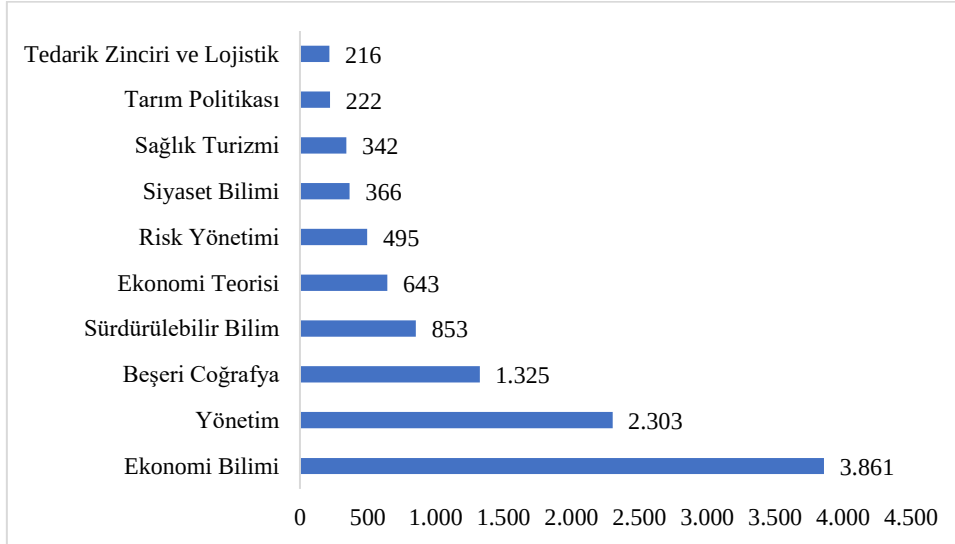
Grafik 2. Çalışma Türlerine Göre Dağılımı

Yayın kuruluşuna göre çalışma sayıları bakımından inceleme Grafik 3'te yer almaktadır. Verilere göre en fazla yayının yapıldığı uluslararası kurum, Elsevier 2.441 (%43,73) H-index'ien yüksek ilk (380) çalışma ile ilk sırada yer almaktadır. Etki faktörü en yüksek ikinci (1.498) dergi olan Springer Nature dergisidir. Onu 970 çalışma ile (%26,03) Taylor & Francis ve 861 çalışma ile (%15,65) Wiley takip etmektedir. Elsevier 1880 yılında kurulmuş en eski platform olması ve en yüksek oranda yayına sahip olması H-index tarafından da belirtilmiştir. "Rekabet Gücü" konusunda yayın yapan ve 1972 yılında kurulan Sage, önemli bir gelişim gösterdiği açıkça görülmektedir.

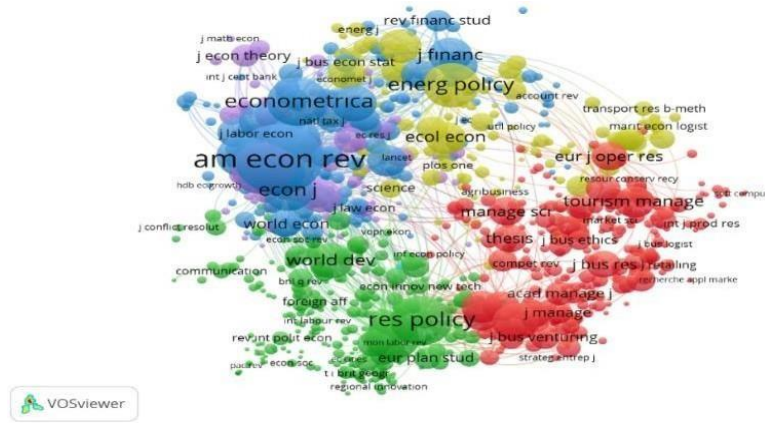
Grafik 3. Çalışma Sayılarına Göre İlk 10 Yayın Kuruluşu

"Rekabet Gücü" alanında yayınlanan uluslararası dergilerde atıf verilen konuların dağılımı Grafik 4'te yer almaktadır. İlk 10 konunun yer aldığı grafikte ilk sırada Ekonomi Bilimi (3.861) atıfı yer alırken ikinci sırada Yönetim (2.303) yer aldığı görülmektedir. Elsevier da yer alan 1.088 çalışmaya yapılan atıfların Ekonomi Bilimi, 980 çalışmanın Beşeri Coğrafya atfına sahip olduğu görülmektedir.

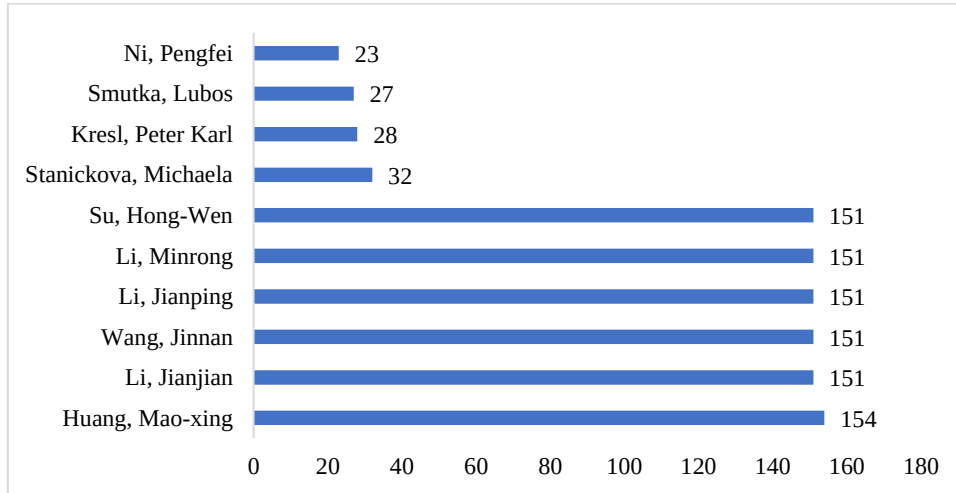
Grafik 4. Yayın Kuruluşlarının Atıf Konularına Göre Dağılımı

Şekil 1'de en az 50 atıf alan yayın kurumlarının ortak atıf ağı analizi görülmektedir. Balonların büyüklüğü o dergide yayınlanan makalelerin almış oldukları ortak atıfların büyüklüğünü, aralarındaki çizgiler ortak atıf ilişkisini, çizgilerin kalınlığı ortak atıf konusunda güçlü iş birliği içinde olduklarını ve birbirlerine yakın ve aynı renkte olmaları ise birbirleriyle ilişkili olduklarını göstermektedir. Bu bilgilere göre, en fazla ortak atıf alan çalışmaların Journal Of Competitiveness (470) olduğu, Energy Policy, Energy Economics, Ecological Economics, Applied Economics yer aldığı görülmektedir. Ayrıca dergilerinin ortak atıf konusunda güçlü işbirliği içinde oldukları analiz sonuçlarından elde edilmektedir.

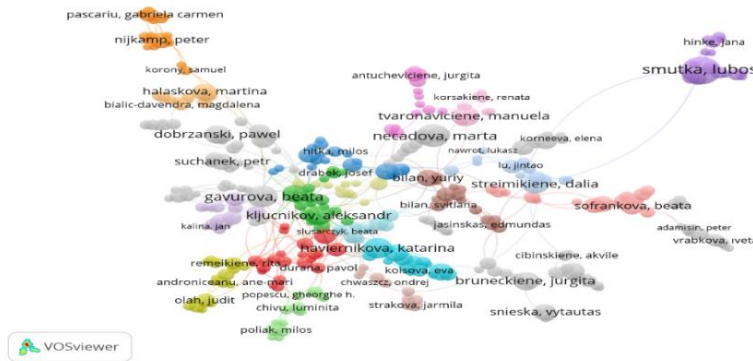
Şekil 1. Yayın Kurumlarının Ortak-Atfı Analizi

En fazla yayın yapan yazarlar Grafik 5’te yer almaktadır. Grafik 5’e göre, bu çalışma kapsamında yer alan konuda 154 çalışma ile en fazla yayın yapan yazar “Huang, Mao-Xing” olarak görülmektedir. Bu yazarı 151 çalışma ile “Li, Jianjian”, “Wang, Jinnan”, “Li, Jianping”, “Li, Minrong” ve “Su, Hong-Wen” takip etmektedir. Yazarların birinci yazar olma durumuna göre yapılan sıralamada ilk sıra değişmemektedir. Çalışmaların ağırlıklı olarak Uzak Doğu ülke yazarları tarafından yapıldığı görülmektedir. Olczyk (2016), çalışmasın da “Krugman, Fagerber ve Balassa’nın” çalışmalarının katkılarına vurgu yapmaktadır. Bu bilgilerden hareketle, geçen son 20 yılda “Rekabet Gücü” çalışmaları farklı yazarlarca ele alınmakta ve bilgi ağının genişlediği görülmektedir.

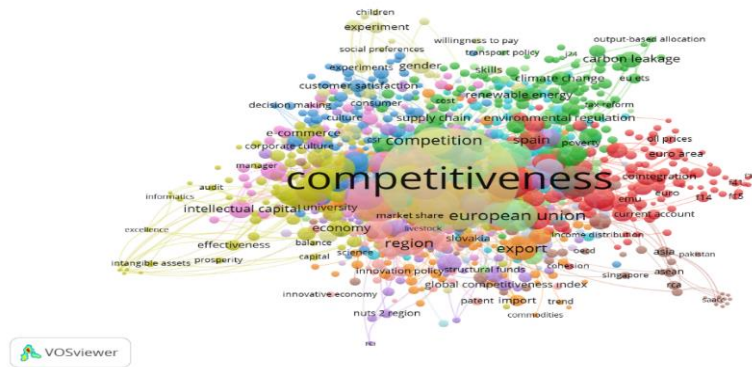
Grafik 5. En Fazla Çalışma Yapan İlk 10 Yazar

Şekil 2’de “Rekabet Gücü” kapsamında en az 1 makalesi ve 1 atfı bulunan yazarların iş birliğine dayalı ağ analizi gösterilmektedir. Buna göre “Smutka”, “Gavurova” ve “Kljucnikov” en fazla olan yazarlar olmakla birlikte; “Necadova”, “Haviernikova” ve “Dobrzanski” öne çıkan işbirlikçi yazarlar olduğu görülmektedir. Hemen hemen her çalışmalarında farklı kişilerle çalışmış oldukları belirtilebilir.

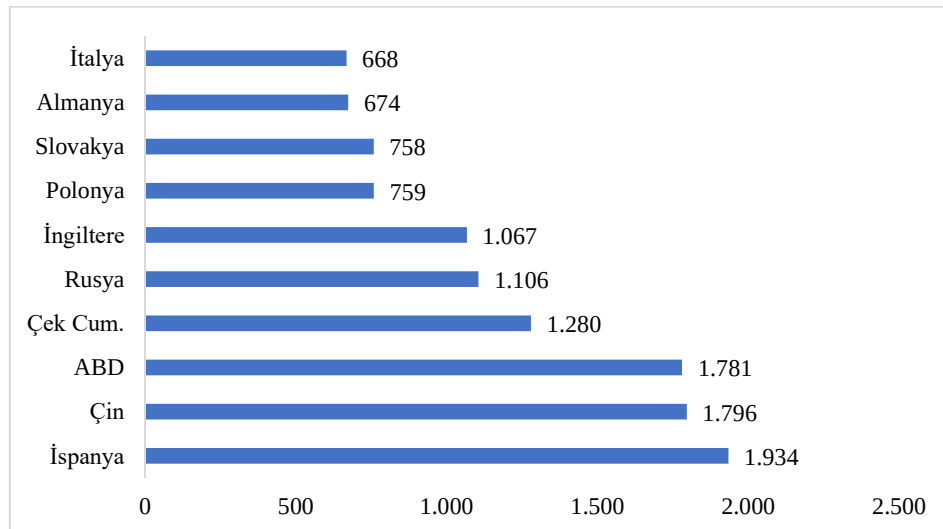
Şekil 2. Ortak-Yazarlık Ağ Analizi

Çalışma kapsamında incelenen 16.847 çalışmada kullanılmış olan anahtar kelimelerin kullanılma sıklığına ilişkin veriler Şekil 3'te yer almaktadır. Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimenin 2243 kere kullanımı ile “Competitiveness (Rekabet Gücü)” olduğu; onu 441 kez kullanımı ile “Innovation (İnovasyon)”, 258 kez kullanımı ile “Economic Growth (Ekonomik Büyüme)”, 191 kez kullanımı ile “Productivity (Verimlilik)”, 209 kez kullanımı ile “European Union (Avrupa Ülkeleri)” ve 205 kez kullanımı ile “Globazation (Küreselleşme)” anahtar kelimelerinin takip ettiği analizin bulgularındandır. En sık kullanılan anahtar kelimeler dikkate alındığında, ekonomi alanında yapılan çalışmaların “Innovation” ile birlikte daha çok büyük veriye, sanal ve artırılmış gerçekliğe, akıllı ve yapay zekaya odaklandığı ifade edilebilir. Dördüncü sanayi devrimi, düşük karbonlu ekonomiye geçiş ve kalkınma politikalarını yeniden tasarlayan şoklar (2008 mali krizi, korona salgını vb.), kalkınmadaki dengesizliklerin azaltılmasında ve rekabet gücünün artırılmasında inovasyon kavramında merkezi bir rol oynamaktadır. İnovasyon, rekabet gücünü artırmak, firma ve ulusal düzeyde rekabet avantajı sağlamak için önemli bir parametre olarak öne çıkmaktadır (Derindağ vd., 2022:59). Gelecekte ise özellikle ticaret üretim merkezlerinin 4D yazılım alanlarına sıklıkla yer verilmesi sonucunda “4D Competitiveness (4D Rekabet Gücü)”, “Robot”, “Machine Learning (Makine Öğrenimi)” vb. anahtar kelimelerini kullanan yayın sayısının artacağını ve en fazla kullanılan anahtar kelimelerden olacağını söylenebilir.

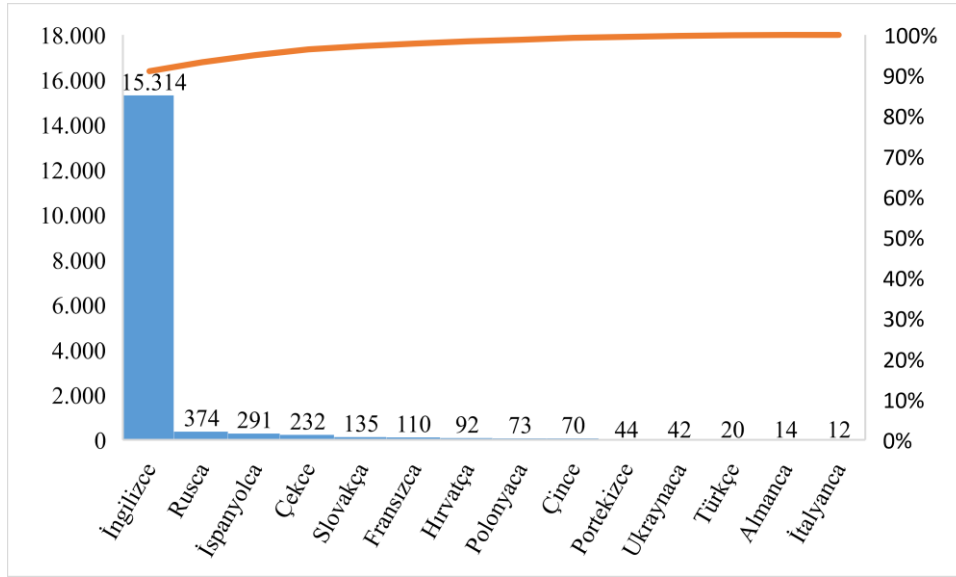
Şekil 3. En Fazla Kullanılan Anahtar Kelimelerin Ortak Kullanım Ağ Analizi

“Rekabet Gücü” ve uygulamaları kapsamında yayınlanan çalışmaların yazarlarının ülkelerine göre sıralamalarına ve akademik üretkenliklerine ilk 10 ülke olarak Grafik 6’da yer verilmiştir. Yayınlanan çalışma sayılarına göre en fazla yayın yapan ülkenin 1.934 çalışma ile İspanya olduğu, onu 1.796 çalışma ile Çin ve 1.781 çalışma ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) takip ettiği görülmektedir. WoS’da taranan çalışmalarda yapılmış olan atıf sayıları bakımından ülkeler incelendiğinde, en fazla atfı 1.653 ABD bulunan yazarların yaptığı makalelerin aldığını, onu 1.928 atıf ile İspanya ve 1.009 atıf ile İngiltere takip ettiğini ifade etmek mümkündür.

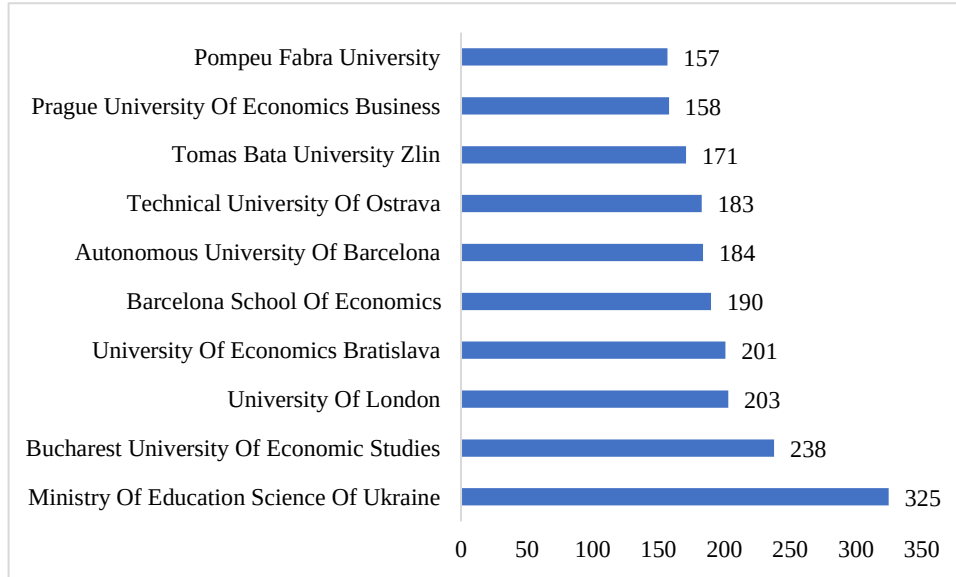
Grafik 6. Ülkelerin Akademik Üretkenlikleri

Şekil 4'te en az 1 yayını olan ve en az 1 atf almış olan ülkelerin yaptıkları iş birliği bakımındanağ analizine yer verilmektedir. En fazla yayın yapan ilk 5 ülke sırasıyla ABD, İspanya, İngiltere, Almanya ve İtalya'dır. ABD hemen hemen bütün ülkelerle iş birliği içerisinde olmakla birlikte en çok iş birliği yaptığı ülkeler Çin, Güney Kore, Almanya, İspanya, Japonya, Ukrayna ve Türkiye'dir.

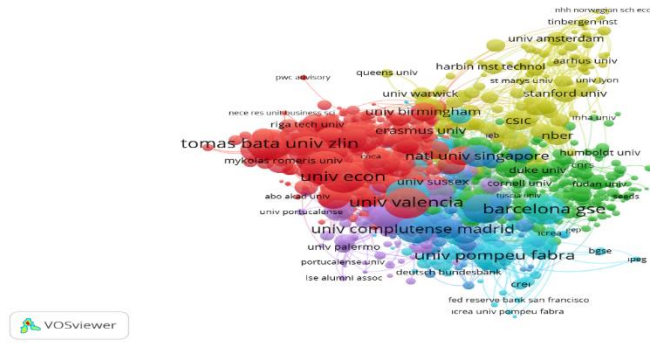
Grafik 8. Çalışmaların Yayın Dili

İncelenen çalışmaların kurumlara göre çalışma ve atıf sıralaması Grafik 9’da gösterilmektedir. Kurumların akademik üretkenlikleri değerlendirilirken yaptıkları yayın sayısının ve bu yayınlara yapılan atıf sayılarının dikkate alınması daha sağlıklı sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır. En çok çalışma yayınlayan kurum olarak birinci sırayı 325 çalışma ile “MinistryOf Education Science Of Ukraine” almakta; onu 238 çalışma ile “Bucharest University OfEconomic Studies” ve 203 çalışma ile “University Of London” takip etmektedir. Atıf sayıları bakımından kurumlar incelendiğinde, en fazla atıfı alan kurumun 155 atıf ile “Fujian Normal University” olduğu; ikinci sırada 151 atıf ile “Chinese Acad Environm Planning”, üçüncü sırada ise 151 atıf ile “Fujian Prov Adm Press Publicat” geldiği açıkça görülmektedir. Çalışma ve atıf sayısı bakımından değerlendirildiğinde, kurumlar açısından farklılıkların olduğu en önemli sonuçtur.

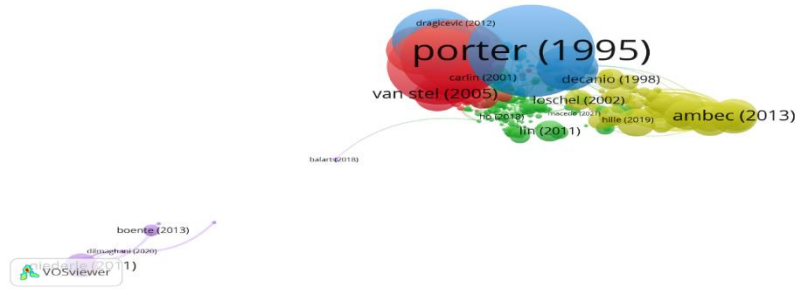
Grafik 9. Kurumların Akademik Üretkenlikleri

Şekil 5’te en az 1 çalışma ve 1 atıfı olan kurumların iş birliği ağ analizine yer verilmiştir. En büyük düğüme sahip olan “Barcelona School Of Economics”, bu alanda en fazla yayın ve en fazla iş birliği yapan kurum olarak ön plana çıkmaktadır. “Barcelona School Of Economics” üniversitesinin en fazla iş birliği yaptığı kurumlar mavi rengin hâkim olduğu üniversiteler olurken, “University Of Valencia” üniversitesi kırmızı bölgede yer alan üniversitelerle iş birliğiyaptığı görülmektedir.

Şekil 5. İş Birliği Yapan Kurumların Ağ Analizi

Çalışma kapsamında WoS veri tabanında taranan uluslararası çalışmalardan en fazla atıf alan çalışmalara şekilde yer verilmiştir. Çalışmaların yayınlanma yılları ve yazarları incelendiğinde, ilk sırada 4.578 atıf ile Porter (1995) yer aldığı görülmektedir. Porter’a en çok atıf ile takip eden 3.148 ile Gereffi (2005), 1.234 atıf ile Martin (2003), 1.209 atıf ile Humphrey (2002) ve 1.168 atıf ile Maskell (1999) takip etmektedir. Porter (1995) “Toward A New Conception Of The Environment-Competitiveness Relationship” çalışmasının “Rekabet Gücü” alanında bir model niteliğinde olduğu ve büyük veri üzerine yapılmış olması, son yıllarda ortaya çıkan ve gelişen dijital dönüşüm sonucunda büyük veri konusunun güncel bir konu olduğunu ve ilerleyen yıllarda da bu konuda yapılacak çalışmaların devam edeceğini göstermesi açısından önemli görülmektedir.

Şekil 6. En Fazla Atıf Alan Çalışmalar

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma, ekonomi alanında önde gelen uluslararası dergilerde “Rekabet Gücü” ve uygulamalarını konu alan çalışmaların bibliyometrik olarak incelenmesi ve ağ analizleriyle ilişkilerin ortaya çıkartılması amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda, analizler en etkili veri tabanlarından biri olan WoS’da taranan ve araştırma sonucunda ulaşılmış olan 16.847 çalışma üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ekonomi alanında “Rekabet Gücü” açısından yayınlara genel bir bakış açısı sağlanmış ve uluslararası literatürdeki eğilimleri belirleme imkânı sunulmuştur.

5.1. Akademiye Yönelik Çıktılar

Yazarın bilgisi dahilinde, başlıklar, anahtar kelimeler ve özetler kullanılarak ekonomi alanındarekabet gücü üzerine yapılan yayınlara dayanan bu analiz, ekonomi disiplini yürütülen bu tür çalışmaların genel türü niteliğindedir. Çalışmanın amacı 1980’den 2023’e kadar uluslararası arenada ekonomi alanında “Rekabet Gücü” konusunda son 43 yıllık süreçte yapılan “Web of Science (WoS)” tabanında kayıtlı tüm araştırmayı gözden geçirmektedir. Toplam 16.847 bilimsel rapordan oluşan bir örneklem ile bibliyometrik analiz yapılmıştır. Ayrıca, çalışma uluslararası bağlamda “Rekabet Gücü” ile ilgili önceki bibliyometrikleri çalışmalarını ele almıştır. Önceki çalışmaların dışlama yanlılığından mustarip olması nedeniyle sonuçlar birbirinden farklıdır ve birleşik arama ifadelerinin kullanıldığı görülmektedir. En çarpıcı olanı, en üretken yazarların ve dergilerin rekabetçilik konusunda en çok atıf yapılan yazarlar olmamasıdır. Bu çalışmanın sonuçları ön hazırlık olarak kabul edilmeli ve daha fazla analiz geliştirilmelidir. Analiz sonucunda, en önemli yayınların yıllar önce Porter, Gereffi ve Martin tarafından yazılmış olmasına rağmen, “Rekabet Gücü” ekonomide hala önemli ve popüler bir çalışma konusu olduğunu doğrulamaktadır. “Rekabet Gücü” çalışmalarında en önemli yayınların ve yazarların sıralanması, analiz edilen ekonomi konuları arasında çok fazla çeşitlilik ortaya koymuştur. Uluslararası yayın dizini alanında; “Rekabet Gücü” konusunda, “Enerji Politikası, Enerji Ekonomisi, Ekolojik Ekonomi, Uygulamalı Ekonomi” konuları ön plana çıkmıştır. Elde edilen sonuçların, ekonomi öğrencileri arasında rekabet gücü kavramının tanımlanması ve

ölçülmesi konusundaki tartışmalarda önemli bir ses olacağı umulmaktadır. Çalışma, analiz edilen kavram içindeki kilit konuların çeşitliliğini ortaya koyduğu anahtar terimlerin çokluğu, farklı düşünce okullarını ve çoklu ölçümleri birleştirerek rekabet gücünü tanımlamak ve ölçmek için eklektik yaklaşımı desteklemektedir. Sonuçlarımız genel anlamda önceki çalışmalara benzer görünse de analize girersek, sonuçlarımızın farklı olduğu görülmektedir.

- ✓ Değerlendirme tekniğine göre yapılan analizlere göre; çalışmaların yayınlanma yıllarına bakıldığında, çalışmaların büyük çoğunluğunun 1995 yılında ani bir çıkış yakalamış olduğu ve 2000 yılından itibaren tüm dünyada tanınmaya ve uygulanmaya başlamasıyla birlikte bu alanda yapılan akademik yayınların sayısının arttığı görülmektedir. İncelenen çalışmaların özellikle de 2017 yılı itibarıyla artış gösterdiği belirtilebilir. Olczyk (2016), uluslararası rekabet gücü konulu çalışmasında ilk çalışmaların 1960'da ortaya çıktığı 1988 ve 1994 yıllarında artış gösterdiği ve 2007 yılından sonraki dönemde iki katı bir artış gözlenmiş olduğunu belirtmiştir. Capobianco-Uriarte vd., (2019), 1983 yılında 15 iken 2017 yılında 146'ya yükselmiş, ancak 2013 yılında 148 makale ile yıllık yayın maksimum noktasına ulaşarak makalelerin %50'sinin son 10 yılda (2008-2017) yayınlandığı belirtmiştir. Tutar vd., (2022), 1991-2021 yılları arasındaki yıllık iyileşme oranının %14,87 olduğu belirtmiştir. Analizde 1991 yılından 2008 küresel ekonomik krizi sonrasına kadar 168 çalışma yer aldığını, 2021 yılı sonuna kadar yapılan çalışma sayısı 445 olduğunu belirtmiştir. Yaptığımız çalışmada 1991 yılından 2008 küresel ekonomik krizi sonrasına kadar 2.628 çalışma olduğu, 2020 yılı ve sonrası dönemde 2.901 çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Çalışmalar ve literatür de yer alan çalışmalara göre dünyada yapılan çalışmalar kriz dönemlerinde yaşanan düşüş ve sonrasında artan küresel ölçekli ticaretler ile orantılı olarak değişkenlik göstermektedir. Türkiye'de bu durum bilimsel alanlar ile birlikte değişiklik gösterdiği görülmektedir. Ele alınan çalışmada elde edilen bulgular şu şekildedir;
- ✓ Yayın kuruluşları göre çalışma sayıları bakımından incelendiğinde "Elsevier" 2.441 (%43,73) H-index'i en yüksek ilk (380) çalışma ile ilk sırada yer aldığı tespit edilmiştir. Olczyk (2016), "American Economic Review" dergisini, Capobianco-Uriarte vd. (2019) ve Tutar vd., (2022), "Competitiveness Review" dergisini belirtmiştir. "Rekabet Gücü" alanında çalışma yapan yayın kuruluşlarının yıllar içerisinde değiştiğini görmek mümkündür.
- ✓ "Rekabet Gücü" alanında yayınlanan uluslararası dergilerde atıf verilen konuların dağılımında ilk sırada "Economics (İktisat)" (3.861) atfı yer alırken ikinci sırada "Management (Yönetim)" (2,303) yer aldığı tespit edilmiştir. İlişki tekniği açısından dergilerin ortak atıf ağ analizi, ortak yazarlık ağ analizi, birlikte kullanım ağ analizi, iş birliği yapan ülkelerin ve kurumların ağ analizi ve en fazla atıf yapılan makalelerin atıf ağ analizi yapılmıştır. Dergilerin ortak atıf ağ analizi sonucunda en fazla ortak atıf alan çalışmaların "Journal of Competitiveness" (470) olduğu, "Energy Policy, Energy Economics, Ecological Economics, Applied Economics" yer aldığı görülmektedir. Ayrıca en fazla yayın yapan yazar "Huang, Mao-Xing" olarak görülmektedir. Olczyk (2016), çalışmasında "Krugman, Fagerber ve Balassa'nın" çalışmalarının katkılarına vurgu yapmaktadır. Capobianco-Uriarte vd. (2019), "Añón J." Tutar vd., (2022), "Mok K. H." olduğunu belirtmiştir. "Rekabet Gücü" alanında çalışma yapan yazarların yıllar içerisinde değiştiğini görmek mümkündür.
- ✓ Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimenin 2.243 kez kullanımı ile "Competitiveness (Rekabet Gücü)" olduğu; onu 441 kez kullanımı ile "Innovation (İnovasyon)", 258 kez kullanımı ile "Economic Growth (Ekonomik Büyüme)", 191 kez kullanımı ile "Productivity (Verimlilik)", 209 kez kullanımı ile "European Union (Avrupa Birliği)" ve 205 kez kullanımı ile "Globalization (Küreselleşme)" anahtar kelimelerinin takip ettiği analizin bulgularındandır. Olczyk (2016), "Beceri ve Yenilik", "Yer ve Küreselleşme", "Teknoloji" ve "Çevre" konularına dikkat çekmiştir. Capobianco-Uriarte vd., (2019), "International Competitiveness (Uluslararası Rekabet Gücü)", "Environmental Policy (Çevre Politikası)" ve "International Trade (Uluslararası Ticaret)" olduğunu belirtmiştir. Tutar vd., (2022), "Innovation (İnovasyon)" ve "Global Competitiveness (Küresel Rekabet Gücü)" olduğunu belirtmiştir. Çalışmaların anahtar kelimeleri farklılıklar barındırsa da yıllar itibarıyla çalışma alanlarının farklı öneme sahip olması etkili olduğu düşünülmektedir.
- ✓ Ülkeler bazında değerlendirildiğinde ise; yayınlanan çalışma sayılarına göre en fazla yayın yapan ülkenin 1.934 çalışma ile İspanya olduğu, onu 1.796 çalışma ile Çin ve 1.781 çalışma ile Amerika Birleşik Devletleri (ABD) takip ettiği görülmektedir. İş birliği içerisinde en fazla yayın yapan ilk 5 ülke sırasıyla ABD, İspanya, İngiltere, Almanya ve İtalya'dır. ABD hemen hemen bütün ülkelerle iş birliği içerisinde olmakla birlikte en çok iş birliği yaptığı ülkeler Çin, Güney Kore, Almanya, İspanya, Japonya, Ukrayna ve Türkiye'dir. Acevedo vd., (2017), Olczyk (2016), Capobianco-Uriarte vd. (2019) ve Tutar vd., (2022), ABD makale bazında en fazla yayın yapan ülke olduğunu belirtmiştir. ABD değerlendirildiğinde yıllar itibarı ile en çok iş birliği ağı kuran ülke olduğu kanıtlanmıştır. Acevedo vd., (2017), İngiliz kökenli makale başına atıf sayısının (37,71) ABD'li meslektaşlarından (5,63) yaklaşık yedi kat daha yüksek olduğunu göstermektedir. Capobianco-Uriarte vd., (2019),

Birleşik Krallık, makale başına atıf sayısı ile ölçülen en yüksek kaliteli çalışma miktarını göstermesine rağmen spesifik olarak, bulguları İngiliz kökenli makale başına düşen atıf sayısının (28,07) Amerika Birleşik Devletleri'nden (14,72) neredeyse iki kat daha fazla olduğunu göstermektedir. Buna karşılık analiz çalışmasında ikinci sırada İspanya yer aldığı görülmektedir. Sonuçlar ayrıca Balkyte ve Tvaronaviciene'nin (2010) uluslararası rekabet gücünün sadece teknoloji veya ekonomik performansla ilgili olmadığını, aynı zamanda iş ekonomisi veya çevre gibi "Etkileyici Faktörleri" de dikkate alınması gerektiğini doğrulamaktadır.

5.2. Uygulamaya Yönelik Çıktılar

Yapılan analizler sonucunda en fazla kullanılan anahtar kelimelerin "Rekabet Gücü, İnovasyon, Ekonomik Büyüme, Verimlilik, Avrupa Birliği ve Küreselleşme" olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kullanılan bu anahtar kelimeler, gelecekte ekonomi alanında gerçekleşecek olan teknoloji uygulamaları ve araştırmalarının eğilimleri için önemli bir fikir sunmaktadır. Sektör temsilcilerinin özellikle büyük veri, sanal/artırılmış gerçeklik ve yapay zekâ ile ilgili teknolojileri yakından takip etmeleri önerilmektedir. Bu sayede, küresel rekabet ortamında rakiplerinin önüne geçerek sürdürülebilir şekilde faaliyetlerine devam edebileceklerdir.

5.3. Gelecek Çalışmalara Öneriler

Bu çalışmada en önemli kısıtı WoS oluşturmaktadır. Analize dâhil edilen çalışmalar WoS veri tabanından seçilmiştir. Önceden yapılan çalışmalar Scopus ve/veya diğer veri tabanlarını da çalışmaları ele aldığı görülmüştür. Gelecekte yapılacak çalışmaların veri tabanlarını çoğaltmak ya da birleştirerek yapması önerilebilir. Aynı zamanda en fazla kullanılan anahtar kelime, en çok yayın yapan ve en çok atıf alan dergi, yazar, kurum ve ülke gibi konularda dahafarklı sonuçlara ulaşabilirler. Bununla birlikte, bu çalışma kapsamı dışında farklı anahtar kelimeler, indeksler ve çalışma türleri kullanılarak farklı sonuçlara ulaşılması mümkündür. Bir başka kısıt olan belge türü olarak tüm çalışmaları dahil ederek analizi gerçekleştirmemizdir. Araştırmacılar bu açıdan kısıt oluşturarak indirgemedede bulunabilirler. Son olarak, WoS veri tabanında kategori kısıtlaması yapılmaksızın bu çalışmada kullanılan anahtar kelimelerle birlikte kullanıldığı çalışmaların sorgulanması neticesinde farklı sonuçlara ulaşılacaktır.

EXTENDED SUMMARY

The concept of competition is a strategic element in sustaining economic activities. Firms refer to an environment in which the activities of a firm or organization are not hindered by another actor, but rather the ideal environment is created and executed. The concept of competition is considered by researchers as the struggle of many firms and many buyers under fair conditions to achieve the targeted condition within the framework of certain rules. While the concept of competition, which has different meanings in terms of researchers and years, was determined based on production until the 1960s, producers were in the main center position, while in the 1970s, this situation became a production understanding based on cost superiority. By the 1980s, markets had expanded and foreign competitors had changed the determinants of competitiveness in order to benefit more from international trade, which was defined as competition based on product and market expansion. In the 1980s, the dominant idea in the markets was "Total Quality" and companies prioritized quality in their competition. At the same time, "Speed" started to gain importance in the 1990s, and in the 2000s, the term value creation and the services sector were characterized as the artery for the competitiveness of companies. The most important factor in the change in the concept of competition over time is the development of technology. An advanced network structure that enables companies to produce high quality products using appropriate technology and to shorten processes and provide integrated services has become essential. Competition is most effective in the service sector. It is possible to see impacts in service sectors such as banking, finance, tourism, education, health and logistics. The benefits to countries include increased productivity, improved international economic performance, higher living standards and economic flexibility. When the relevant literature is examined, it is observed that there is a limited number of bibliometric studies on Competitiveness and its applications. Existing studies have been conducted on topics such as International Competitiveness and International Tax Competitiveness.

In the study, databases published by international journals were analyzed. Published studies on "Competitiveness" in the field of "Economy" are examined bibliometrically. Web of Science (WoS) is used as a database. There is no index restriction in the WoS database on the topic under consideration. In the study, 177,765 publications were found in all categories as a result of the query with the keyword "Competitiveness". By selecting the "Economics" category, the number of publications was reduced to 16,847 studies. In the study, a parameter for bibliographic reviews was created. Parameters; publication years, publishing organization, collaboration, most preferred keywords, academic productivity, citation network structure, field subject distribution and preferred publication language are included in the analysis. The most cited authors and published studies are identified from the WoS database and the average annual number of citations ranked is indicated. Visualization and mapping techniques were used for co-author network analysis, co-citation network analysis, common use of keywords, and transfer of collaborating countries and institutions. According to the evaluation technique; when the publication years of the studies are examined, it is seen that the majority of the studies had a sudden start in 1995 and the number of

academic publications in this field has increased since 2000, when it started to be recognized and applied all over the world. The analyzed studies show an increase especially as of 2017.

In the distribution of the subjects cited in international journals published in the field of "Competitiveness", "Economics" (3,861) ranks first and "Management" (2,303) ranks second. As a result of the co-citation network analysis of the journals, it is seen that the most co-cited studies are "Journal of Competitiveness" (470), "Energy Policy, Energy Economics, Ecological Economics, Applied Economics". In addition, the author with the highest number of publications is "Huang, Mao-Xing". As a result of the analysis, the most used keyword was "Competitiveness" with 2,243 uses, followed by "Innovation" with 441 uses, "Economic Growth" with 258 uses, "Productivity" with 191 uses, "European Union" with 209 uses and "Globalization" with 205 uses. According to the number of studies published in terms of countries, Spain is the country with the highest number of publications with 1,934 studies, followed by China with 1,796 studies and the United States of America (USA) with 1,781 studies. The top 5 countries that broadcast the most in cooperation are the USA, Spain, the UK, Germany and Italy. Although the USA cooperates with almost all countries, the countries with which it cooperates the most are China, South Korea, Germany, Spain, Japan, Ukraine and Turkey. As a result of the analysis, it was concluded that the most used keywords were "Competitiveness, Innovation, Economic Growth, Productivity, European Union and Globalization". These keywords provide an important insight into the trends of future technology applications and research in economics. It is recommended that sector representatives closely follow technologies related to big data, virtual/augmented reality and artificial intelligence.

The most important constraint in this study is WoS. Previous studies have also included Scopus and/or other databases in their studies. It may be recommended that future studies be conducted by increasing or combining databases. At the same time, they can reach different results on topics such as the most used keywords, the most published and most cited journals, authors, institutions and countries. However, it is possible to reach different results by using different keywords, indexes and study types outside the scope of this study.

KAYNAKÇA

- Acevedo Prins, N.M., Jiménez Gómez, L.M., & Rojas Lopez, M.D. (2017). Análisis bibliométrico de publicaciones sobre competitividad nacional en la base de datos scopus. *Espacios*, 8(0), 1–14. <https://doi.org/10.3390/su11071877>.
- Arda, M. (2008). *Küreselleşen dünyada rekabetçilik*. Türkiye Dış Ticaret Derneği Yayını.
- Artsın, M. (2020). Bir metin madenciliği uygulaması: Vosviewer. *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi B-Teorik Bilimler*, 8(2), 344–354. <https://doi.org/10.18037/ausbd.1227291>.
- Bahar, O., & Kozak, M. (2005). *Küreselleşme sürecinde uluslararası turizm ve rekabet edebilirlik*. Detay Yayıncılık.
- Bakır, Z.S. (2015). *Türkiye hazır giyim sektörünün 2005-2014 dönemi için rekabet gücünün ölçülmesi* [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]. YÖK Açık Erişim Sistemi.
- Balkyte, A., & Tvaronaviciene, M. (2010). Perception of Competitiveness in the Context of Sustainable Development: Facets of "Sustainable Competitiveness". *Journal of Business Economics and Management*, 11(2), 341-365. 10.3846/jbem.2010.17.
- Bastian, M., Heymann, S., & Jacomy, M. (2009). Gephi: An open source software for exploring and manipulating networks. *In Proceedings of the International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*, 3(1), 361–362. <https://ojs.aaai.org/index.php/ICWSM/article/view/13937>.
- Benckendorff, P. (2009). Themes and trends in Australian and New Zealand tourism research: A social network analysis of citations in two leading journals (1994-2007). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 16(1), 1–15. <https://doi.org/10.1375/jhtm.16.1.1>.
- Benckendorff, P., & Zehrer, A. (2013). A network analysis of tourism research. *Annals of Tourism Research*, 43(0), 121–149. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2013.04.005>.
- Bishop, S., & Walker, M. (1999). *The economics of ec competition law*. JAIRM.
- Bonilla, C., Merigó, J.M., & Torres-Abad, C. (2015). Economics in Latin America: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105(0), 1239–1252. 10.1007/s11192-015-1747-7.
- Bornmann, L., & Haunschild, R. (2016). Overlay maps based on mendeley data: The use of Altmetrics for readership networks. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 67(12), 3064–3072. 10.1002/asi.23569.
- Bradford, D., & Oates, W. (1971). The analysis of revenue sharing in a new approach to collective fiscal decisions.

- Quarterly Journal of Economics*, 85(3), 416-439. https://econpapers.repec.org/article/oupqjecon/v_3a85_3ay_3a1971_3ai_3a3_3ap_3a416-439..htm.
- Broadus, R.N. (1987). Toward a definition of “Bibliometrics”. *Scientometrics*, 12(5), 373–379. <https://doi.org/10.1007/BF02016680>.
- Capobianco-Uriarte, M., Casado-Belmonte, M., Marín-Carrillo, G., & Terán-Yépez, E. (2019). A bibliometric analysis of international competitiveness (198–2017). *Sustainability*, 11(0), 1877-1897. doi:10.3390/su11071877.
- Carvalho, M.M., Fleury, A., & Lopes, A.P. (2013). An overview of the literature on technology road mapping (TRM): Contributions and Trends. *Technological Forecasting and Social Change Elsevier*, 80(7), 1418-1437. 10.1016/j.techfore.2012.11.008.
- Chen, C. (2006). CiteSpace II: Detecting and visualizing emerging trends and transient patterns in scientific literature. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(3), 359–377. 10.1002/asi.20317.
- Chun, H., & Jian, M. (2012). A bibliometric study of financial risk literature. *A Historic Approach Applied Economics*, 44 (20), 2827-2839. 10.1080/00036846.2011.566208.
- Cipolletta, I. (1980). The competitiveness and relative profitability of exporting of Italian industry in the 1970s. *Review of Economic Conditions in Italy*, 1(1), 139-172. 10.1080/00036846.2011.566208.
- Cobo, M.J., López-Herrera, A.G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: review, Analysis, and Cooperative Study Among Tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382–1402. 10.1002/asi.21525.
- Colander, D.C. (2003). *Economics*. Irwin/McGraw-Hill.
- Cole, F., & Eales, N. (1917). The history of comparative anatomy: Part I.—A statistical analysis of the literature. *Science Progress (1916-1919)*, 11(44): 578-596. <https://www.jstor.org/stable/44013555>.
- Çiftçi, H. (2004). *İktisadi gelişmede uluslararası rekabet ve ulusal kurumlar dinamiği*. Seçkin Yayıncılık.
- Depren, A., Kartal, M.T. & Kılıç Depren, S. (2018). Borsalarda oynaklık üzerine yayınlanmış akademik çalışmaların bibliyometrik analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi-Bspad*, 2(6), 1-15. 10.7827/TurkishStudies.57895.
- Derindağ, O.F., Lambovska, M., & Todorova, D. (2022). Innovation development factors: Switzerland experience. *Pressburg Economic Review*, 1(1): 57–65. <https://review.pressburgcentre.org/per/article/view/7>.
- Dilek, S., Kesgingöz, H., & Güney, O. (2020). Türkiye’de rekabet gücü ve rekabet avantajı konularındaki lisansüstü tezlerinin bibliyometrik profili (2000-2018). *Econder International Academic Journal*, 4(1), 6-25.
- Ding, Y. (2011). Scientific collaboration and endorsement: Network analysis of coauthorship and citation networks. *Journal Of Informetrics*, 5(1): 187-203. 10.1016/j.joi.2010.10.008.
- Düzgün, R. (2007). Türkiye’nin uluslararası rekabet gücü: Çok değişkenli istatistiksel bir analiz. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 421- 440. <https://doi.org/10.11611/yead.618541>.
- Frenken, K., & Hoekman, J. (2014). Spatial scientometrics and scholarly impact: A review of recent studies, tools, and methods. In Y. Ding, R. Rousseau & D. Wolfram (Eds.), *Measuring Scholarly Impact*, 0(0), 127–146. 10.1007/978-3-319-10377-8_6.
- Gökmenoğlu, M., Akal, M., & Altunışık, R. (2012). Ulusal rekabet gücünü belirleyen faktörler üzerine değerlendirmeler. *Rekabet Dergisi*, 13(4), 765-876.
- Grant, J., Cottrel, R., Cluzeau, F., & Fawcett, G. (2000). Evaluating “Payback” on biomedical research from papers cited in clinical guidelines. *Applied Bibliometric Study BMJ*, 0(0), 320-1107. <https://doi.org/10.48121/jihsam.975492>.
- Gurpur, S., Kamthan, M., & Tiwari, V. (2021). A bibliometric analysis of research trends of inter linkages between disaster management and law. *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1–18. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/5707>.
- Hall, M.C. (2011). Publish and perish? bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16–27. <https://doi.org/10.21325/jotags.2021.907>.

- Hasto, S.H. (1980). This year's wage settlement and the competitiveness of the finnish economy. *Ekonomiska Samfundets Tidskrift*, 33(4), 271-276. <https://doi.org/10.5089/9781616352820.022>.
- Ho, H.C., & Ho, Y.S. (2015). Publications in dance field in arts & humanities citation index: A bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105(2), 1031–1040. 10.1007/s11192-015-1716-1.
- Imani, B., Mirezati, S.Z., & Saberi, M.K. (2019). A bibliometric analysis of international journal of nursing studies (1963–2018). *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1-14. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac>.
- İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye’de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 1(21), 31-50. <https://doi.org/10.16878/gsuilet.96674>.
- Kartal, M.T. (2018). Türkiye’de faizsiz bankacılık alanında yayınlanmış tezlerin analizi. *Maliye ve Finans Yazıları*, 110(0), 175-198. 10.20491/isarder.2020.919.
- Kösekahyaoğlu, L., & Özdamar, G. (2005). Türkiye, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya ve Estonya’nın sektörel rekabet gücü ve dış ticaret yapısı üzerine karşılaştırmalı bir analiz. *Sosyo-Ekonomi Dergisi, Hacettepe Üniversitesi Yayını*, 0(0), 73-102. 10.2005/j.annals.2005.10.006.
- Köseoglu, M.A., Sehitoglu, Y., & Parnell, J.A. (2015). A bibliometric analysis of scholarly work in leading tourism and hospitality journals: The Case of Turkey. *Anatolia*, 26(3), 359–371. <https://doi.org/10.30519/ahtr.446248>.
- Köseoğlu, M.A., Rahimi, R., Okumus, F., & Liu, J. (2016). Bibliometric studies in tourism. *Annals of Tourism Research*, 61(0), 180–198. 10.1016/j.annals.2016.10.006.
- Krugman, P.R., Wells, R., & Graddy, K. (2010). *Essentials of economics*. Worth Publishers.
- Lu, K., & Wolfram, D. (2012). Measuring author research relatedness: A comparison of word-based, topic-based, and author cocitation approaches. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 63(10), 1973–1986. 10.1002/asi.22628.
- Mankiw, N.G. (2011). *Essentials of economics*. South-Western Cengage Learning.
- Mazurenko, O., & Tiutiunyk, I. (2021). The international tax competitiveness: Bibliometric analysis. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 5(1), 2521-1250. [http://doi.org/10.21272/fmir.5\(1\).126-138.2021](http://doi.org/10.21272/fmir.5(1).126-138.2021).
- Mcallister, J. T., Lennertz, L., & Atencio Mojica, Z. (2022). Mapping a Discipline: A Guide to Using VOSviewer for Bibliometric and Visual Analysis. *Science and Technology Libraries*, 41(3), 319–348. 10.1080/0194262X.2021.1991547.
- Mccain, K.W. (1990). Mapping authors in intellectual space: A technical overview. *Journal of the American Society for Information Science*, 41(6), 433–443. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)](https://doi.org/10.1002/(SICI)).
- Mccain, K.W. (1991). Mapping economics through the journal literature: An experiment in journal cocitation analysis. *Journal of the American Society for Information Science*, 42(4), 290–296. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)](https://doi.org/10.1002/(SICI)).
- Merigó, J. M., Mas-Tur, A., Roig-Tierno, N., & Ribeiro-Soriano, D. (2015). A bibliometric overview of the journal of business research between 1973 and 2014. *Journal of Business Research*, 68(12), 2645–2653. 10.1016/j.jbusres.2015.04.006.
- Muhuri, P. K., Shukla, A. K., & Abraham, A. (2019). Industry 4.0: A bibliometric analysis and detailed overview. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, 78(0), 218–235. 10.1016/j.engappai.2018.11.007.
- Mulet-Forteza, C., Genovart-Balaguer, J., Mauleon-Mendez, E., & Merigó, J.M. (2019). A bibliometric research in the tourism, leisure and hospitality fields. *Journal of Business Research*, 101(0), 819–827. <https://doi.org/10.21325/jotags.2022.994>.
- Neely, K. (2005). The evolution of performance measurement research: Developments in the last decade and a research agenda for the next. *International Journal of Operations and Production Management*, 25 (20), 1264- 1277. 10.1108/01443570510633648.
- Norton, M.J. (2001). *Introductory concepts in information science*. Information Today Medford.
- Olczyk, M. (2016). Bibliometric approach to tracking the concept of international competitiveness. *J. Bus. Econ. Manag.*, 17(0), 945–959. 10.3846/16111699.2016.1236035.
- Onyancha, O.B. (2018). Mapping collaboration and impact of library and information science research in Sub-Saharan Africa, from 1995 to 2016. *Library Management*, 39(6), 349-363. 10.1108/LM-06-2017-0059-y.

- Orduña-Malea, E., & Costas, R. (2021). Link-Based approach to study scientific software usage: The case of VOSviewer. *Scientometrics*, 126(9), 8153–8186. 10.1007/s11192-021-04082-y.
- President's Commission On Industrial Competitiveness, (1985). *President's commission on industrial competitiveness*, INC Washington.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349. 10.4236/jsea.2010.39103.
- Ramos-Rodríguez, A R., & Ruíz-Navarro, J. (2004). Changes in the intellectual structure of strategic management research: A bibliometric study of the strategic management journal, 1980-2000. *Strategic Management Journal*, 25(10), 981–1004. 10.1002/smj.397.
- Reinert, E.S. (1994). *Competitiveness and its predecessors – a 500 - year cross- national perspective, business history conference papers*. STEP Report N. R-03 Williamsburg Virginia.
- Rusydiana, A.S., Rahardjo, S., & Soeparno, W.S. (2021). Mapping research on halal logistics using VOSviewer. *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1-14. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac>.
- Sabır, H. (2007). *Küreselleşen pazar ekonomileri ve rekabet politikaları*. Derin Yayınları.
- Santos, G., Marques, C.S., & Ferreira, J. J. (2018). A look back over the past 40 years of female entrepreneurship: Mapping knowledge networks. *Scientometrics*, 115(2), 953–987. 10.1007/s11192-018-2705-y.
- Seeber, M., Cattaneo, M., Meoli, M., & Malighetti, P. (2019). Self-Citations as strategic response to the use of metrics for career decisions. *Research Policy*, 48(2), 478–491. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2017.12.004>.
- Sengupta, I.N. (1992). Bibliometrics, informetrics, scientometrics and librametrics: An Overview. *Libri*, 42(2), 75-98. <https://doi.org/10.1515/libr.1992.42.2.75>.
- Tağraf, H. (2002). Küreselleşme süreci ve çokuluslu işletmelerin küreselleşme sürecine etkileri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 776-887. [https://doi.org/10.1002/\(2002\)](https://doi.org/10.1002/(2002)).
- Taşkın, H., & Adalı, M.R. (2003). *Teknolojik zekâ ve rekabet stratejileri*. Değişim Yayınları.
- Tekin, M. (2006). *Değişim çağında teknoloji yönetimi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Tiebout, C. (1956). A pure theory of local expenditures. *Journal of Political Economy*, 0(0), 64- 416. <https://www.jstor.org/stable/1826343?seq=1>).
- Tongzon, J. (2007). Determinants of competitiveness in logistics: Implications for the Region. *Maritime Economics and Logistics Journal*, 9(1), 67-83. http://www.nesdb.go.th/Portals/0/tasks/dev_ability/seminar/ic/08-JoseTongzon-A.pdf.
- Tomaszewski, R. (2020). Application of bibliometric analysis to letters journals in organic chemistry. *The Serials Librarian*, 79(1–2), 91–106. 10.1080/0361526X.2020.1760185.
- Trivedi, G. (2019). Visualization and scientometric mapping of global agriculture big data research. *Library Philosophy and Practice*, 0(0), 1–14. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac>.
- Trotta, D., & Garengo, P. (2018). Industry 4.0 key research topics: A bibliometric review. In *2018 7th International Conference on Industrial Technology and Management (ICITM)*, 0(0), 113-117. 10.1109/ICITM.2018.8333930.
- Tutar, A., Adıgüzel, M., & Nam, S. (2022). Visual mapping and bibliometric analysis of publications on global competitiveness. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(45), 1008-1031. 10.46928/iticusbe.1056891.
- Türk Dil Kurumu, (1988). *Türkçe sözlük*. C. II Ankara.
- Türkkan, E. (2015). Rekabet nedir? *Rekabet Derneği*, <http://www.rekabetdernegi.org/rekabethakkinda.htm#rekabetnedir>, (24.04.2021).
- Thelwall, M. (2008). Bibliometrics to webometrics. *Journal of Information Science*, 34(4), 605-621. <https://doi.org/10.1177/0165551507087238>.
- Van Eck, N., & Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. 10.1007/s11192-009-0146-3.
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-Based clustering of publications using citnetexplorer and

- VOSviewer. *Scientometrics*, 111(2), 1053–1070. 10.1007/s11192-017-2300-7.
- Van Eck, N.J., & Waltman, L. (2022). VOSviewer manual version 1.6.18. CWTS meaningful metrics. *CWTS Meaningful Metrics*. https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.8.pdf. (02.02.2022).
- Van Raan, A.F.J. (2004). Measuring science. In H. F. Moed, W. Glänzel & U. Schmoch (Eds.). *Handbook of Quantitative Science and Technology Research*, 0(0), 19–50. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1091405>.
- Vines, D. (1980). Competitiveness, technical progress and balance of trade surpluses. *Manchester School Of Economic and Social Studies*, 48(4), 378-391.
- Yamanaka, G. K., Campos, M. V., Roble, O. J., & Mazzei, L. C. (2021). Esport: A State-of-the-Art Review Based on Bibliometric Analysis. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3547–3555. 10.7752/jpes.2021.06480.
- Zhao, L., Tang, Z., & Zou, X. (2019). Mapping the knowledge domain of smart-city research: A bibliometric and scientometric analysis. *Sustainability*, 11(23), 6648-6653. 10.3390/su11236648.
- Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429–472. 10.1177/1094428114562629.
- Wagstaff, A., & Culyer, A.J. (2012). Four decades of health economics through a bibliometric lens. *Journal of Health Economics*, 31 (12), 406-439. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jhealeco.2012.03.002>.
- Waheeduzzaman, M., & Ryans, J.K. (1996). Definition, Perspective, and understanding of international competitiveness: A Quest For a Common Ground. *Competitiveness Review*, 6(2), 102-135. 10.1108/eb046333.
- Wang, X., Liu, M., Li, Q., & Gao, Y. (2017). *A bibliometric analysis of 15 years of research on open educational resources*. Y. Hayashi ve diğerleri (Yay. haz.) Proceedings of the 25th International Conference on Computers in Education. South Island: New Zealand: Asia-Pacific Society for Computers in Education. http://icce2017.canterbury.ac.nz/proceedings_main. (02.02.2022).
- Wang, X., Xu, Z., & Dzitac, I. (2019). Bibliometric Analysis on Research Trends of International Journal of Computers Communications & Control. *International Journal of Computers Communications & Control*, 14(5), 711–732. 10.15837/ijccc.2019.5.3685.
- White, H. D., & Griffith, B.C. (1981). Author cocitation: A literature measure of intellectual structure. *Journal of the American Society for Information Science*, 32(3), 163–171. <https://doi.org/10.1002/asi.4630320302>.
- White, H.D., & McCain, K. W. (1998). Visualizing a discipline: An author Co-Citation analysis of information science, 1972-1995. *Journal of the American Society for Information Science*, 49(4), 327–355. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)](https://doi.org/10.1002/(SICI)).
- Widen, R. (1980). This year wage settlement and the competitiveness of the finnish economy. *Ekonomiska Samfundets Tidskrift*, 33(4), 257-269. [https://doi.org/10.1004/\(SICI\)](https://doi.org/10.1004/(SICI)).